

ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1

นางสาวจุฬารัตน์ ดวงแก้ว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นครูโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 150 คน การวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

คำสำคัญ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขัน เพื่อสร้างข้อได้เปรียบ และความมุ่งมั่นของสังคม ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง และมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้นักเรียนของสถานศึกษานั้นๆ มีความรู้ ความสามารถทัดเทียมกับสถานศึกษาอื่นๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำสถานศึกษา ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้องเหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ มีการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดย ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ในการขอความร่วมมือคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนให้ทำงานตามหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ มีการกระตุ้นและแนะนำครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย มีการประเมินผลการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และมอบนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย รวมทั้งในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการกระจายอำนาจในการบริหารออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งบุคลากรใน โรงเรียนต้องปฏิบัติงานตามระเบียบงานของแต่ละกลุ่ม ซึ่งทำให้การทำงานมีระบบและสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาได้อย่างราบรื่น

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานไม่มีความราบรื่นเท่าที่ควร เนื่องจาก ปัญหาในการสรุปรงานของครูในแต่ละงานที่ได้รับมอบหมายมีความล่าช้า เพราะครูมีภาระงานในการจัดทำตามโครงการใหม่ๆ ตามแนวคิดของผู้บริหารสถานศึกษาที่มากขึ้น ประกอบกับการจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ ที่พัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียนมีมากขึ้น ทำให้เวลาเรียนของนักเรียนในห้องเรียนน้อยลง นักเรียนจึงเรียนไม่ทันตามบทเรียนที่ครูได้ออกแบบไว้ และปัญหาในการทำงานกับกลุ่มงานต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบใหม่ เช่นการจัดทำเอกสาร การรับ-ส่งเอกสาร ทำให้ครูเกิดความสับสน และทำให้งานที่ได้วางไว้เกิดความล่าช้า

จากปัญหาต่างๆ ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษา ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 ว่ามีความพึงพอใจหรือไม่พอใจของครูต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทาง

ปรับปรุงแก้ไขต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อสนองความพึงพอใจให้แก่ครูในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเพื่อความสุขในการทำงานของครูและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครู โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 230 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นครู โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 150 คน
3. เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1
4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรต้น

1. วุฒิการศึกษา
 - 1.1 ระดับปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 2.1 ต่ำกว่า 5 ปี
 - 2.2 5-10 ปี
 - 2.3 มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม

- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานทั้ง 4 หัวข้อดังนี้
1. การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู
 2. การตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน
 3. การจัดการหลักสูตร
 4. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำการวิจัย 3. ข้อเสนอแนะ (คำถามปลายเปิด) ที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .932

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำแนก ตามวุฒิการศึกษา ใช้สถิติทดสอบค่า (t-test)

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe's post hoc comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 150 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี 101 คน และสูงกว่าระดับปริญญาตรี 49 คน ส่วนประสบการณ์ในการทำงานครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี มีจำนวน 69 คน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 56 คน และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 25 คน ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ไม่แตกต่างกันทางสถิติระดับ 0.05

4. ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” มีประเด็นสำคัญจะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด มีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีการบริหารโดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการศึกษามาใช้อย่างหลากหลาย มีการตรวจสอบการทำงานของครูและการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องทำให้ครูมีขวัญกำลังใจการทำงาน รวมทั้งนักเรียนมีความสุขในการมาเรียนเพราะบรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนอีกด้วย ทำให้ความพึงพอใจของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของประเสริฐ เนียมแก้ว นพรัตน์ ชัยเรือง และ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล (2556 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์ (2551: บทคัดย่อ อ้างถึงใน ปฐม ปริบูรณ์งูร 2554 : 73) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาลนครยะลา ตามขอบข่ายงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ งานนิเทศ

การศึกษา งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา พบว่าระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบประเด็นสำคัญซึ่งสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ มีส่วนช่วยในการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาในการทำงานแก่ครู จนทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพ มีการกระตุ้นการทำงานของครูอย่างต่อเนื่องทั้งยังมีการประเมินผลในการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำของครู ให้ความสนใจต่อการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการของครู พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการพัฒนาทักษะการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และมีการส่งเสริม การแลกเปลี่ยนความรู้และจัดการความรู้ของครูภายในโรงเรียน จนทำให้การทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ในการเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นที่น่าพึงพอใจต่อครูภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้ศึกษาจาก มูมอว์ (Moomaw, 1984 : 22 -28 อ้างถึงใน ชยพัทธ์ สุทนต์. 2555 :) ได้สรุปองค์ประกอบเกี่ยวกับผู้นำทางวิชาการที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1. มีความชัดเจนในหน้าที่และเป้าหมายของสถาบัน 2. กระตุ้นให้ครูมีความคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และนำผลงานไปเผยแพร่ 3. มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการไปแล้วเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ 4. การให้รางวัลและสิ่งตอบแทน การได้รับการยอมรับในผลงานจะช่วยให้ทุกคนมุ่งมั่นและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่องาน

ด้านที่ 2 การตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามผลการเรียนของนักเรียน มีความยืดหยุ่นในการบริหารงานวิชาการสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งมีการประสานงานให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนมีคุณภาพ สนับสนุนให้ใช้วิธีการประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้น ดูแลและติดตามครูให้มีการแก้ไขผลการเรียนให้กับนักเรียนที่ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ในรายวิชานั้นๆ และนำผลการประเมินนักเรียนไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้ยังกระตุ้นและส่งเสริมด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาแนวคิดของ กลิคแมน (อ้างถึงใน อำนวย นาคแก้ว, มปป.:ออนไลน์) กล่าวว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบที่มีรากฐานมาจากการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหาร โรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mackey (2007 : unpagged อ้างถึงใน ชยพัทธ์ สุทนต์. 2556 : 49) ได้ศึกษาและทำการวิจัยเรื่องความเป็นผู้นำกับการบริหาร การจัดการทรัพยากรมนุษย์จากโรงเรียนแฮร์สัน มหาวิทยาลัยเนบราสกา เป็นโรงเรียนประถมศึกษาในเมืองฟิโอเรีย รัฐอิลลินอยส์ โดยศึกษาจากปัจจัยโดยศึกษาปัจจัยคือ ผู้บริหาร ครู และผู้พิสูจน์งาน ภาษา เกี่ยวกับ หลักการการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องสามารถ บริหารจัดการเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

3. การจัดการหลักสูตร มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดทำหลักสูตร และควบคุมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตร มีการส่งเสริมให้เกิดการผลิตและใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและความพร้อมในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดให้มีการประชุมหรืออบรมครูเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยการให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาจากแนวคิดของ รุ่งนภา นุตราวงศ์ (2552: 57 อ้างถึงใน ปฐม ปริพนธ์นังกูร, 2554 : 11) กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและมีความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานและหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำ แนะนำ แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและ เหมาะสมกับบริบทความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องระบบตรวจสอบและประกันคุณภาพเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและปรับปรุง การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง

ด้านที่ 4 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดและใช้สถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม มุ่งเน้นคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา กระตุ้นให้ครูจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ทั้งยังสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองในด้านวิชาการ และหัวใจสำคัญในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจึงทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจการทำงาน คือ การยกย่อง ชมเชยและประกาศเกียรติคุณครูทุกคนที่มีผลงานทางวิชาการที่ดีเด่นอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานทั้งภายในและต่างประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาจากแนวคิดของ บาส (Bass, 1984 : 19-34 อ้างถึงใน สุมลพรรณ เกิดโมลี, 2550 : 13) กล่าวถึงองค์ประกอบของผู้นำวิชาการว่ามี 5 ประการ โดย 3 ประการแรก เป็นผู้นำแบบปฏิรูปและ 2 ประการหลังเป็นผู้นำแบบจัดการ

1. คุณสมบัตพิเศษ (Charisma) ที่สร้างความภาคภูมิใจ ความเคารพนับถือ ซึ่งทำให้ผู้นำสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้สะดวก
2. ความสนใจผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล (Individual attention) ทางด้านความต้องการความสนใจเป็นแนวทางมอบหมายงานให้เหมาะสม

3. การกระตุ้นทางปัญญา(Intellectual stimulation) โดยช่วยให้ผู้ช่วยงานคิดพิจารณาใหม่ และส่งเสริมให้แสดงความคิดริเริ่มในงาน

4. การให้รางวัลตามสถานการณ์ (Contingent reward) แก่ผู้ร่วมงานที่ทำงานประสบความสำเร็จ และเป็นรางวัลที่ถูกต้อง

5. การจัดการโดยไม่แทรกแซง (Management by exception) ปล่อยให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานโดยไม่แทรกแซงเว้นแต่ผลงานจะไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hallinger and Murphy (1985 :1969- A อ้างถึงใน อุคม ศรีสวัสดิ์. 2555 : 59) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาภายใต้อบรมประจำการเพื่อเป็น โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการใช้เครื่องมือที่เรียกว่าThe instructional Management Rating Scale Survey วัดความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถนิเทศงานวิชาการ ได้ และมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายปฐม ปริพนธ์งูร (2553 : บทคัดย่อ) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของศวรรณ สุวรรณการ (2548:บทคัดย่อ อ้างถึงใน สารพี อินทรทิตย์. 2550 : 45) ได้ศึกษาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ในด้านการตรวจสอบผล

การปฏิบัติงานของครู ด้านการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ เนียมแก้ว นพรัตน์ ชัยเรือง และ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล (2556 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการสอน 2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและประเภทของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรวรรณ สุวรรณการ (2548:บทคัดย่อ อ้างถึงใน สารพี อินทรพิชัย. 2550 : 45) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมาก 2. ผู้บริหารและครูสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ดังนี้

1.1 ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานตามหน้าที่และความถนัดของผู้ปฏิบัติงานรวมทั้งมีการให้คำแนะนำและประเมินผลการปฏิบัติงาน ในทุกครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเอง เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน การผลิตผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานงานให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนมีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้วิธีการประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งยังนำผลการประเมินนักเรียน ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษา และควรกระตุ้นและส่งเสริมด้านคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนในด้านวิชาการด้วย

1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การจัดทำหลักสูตร ให้คำแนะนำ ติดตาม และควบคุมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ หลักสูตรสถานศึกษามีความทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งถ้าหลักสูตรมีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพเช่นกัน

1.4 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การพัฒนาบรรยากาศทางวิชาการเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู และมีการ ยกย่อง ชมเชยและประกาศเกียรติคุณ ครูทุกคนที่มีผลงานทางวิชาการที่ดีเด่นอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๑๕ ดังนั้นหากมีการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งหมด รวมทั้งมีการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาระดับประถมศึกษา กับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือความแตกต่างระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา จะทำให้เห็นภาพรวมของการศึกษาวิจัยอย่างครอบคลุม และชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาระยะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ เช่น โรงเรียนดีประจำตำบล หรือ โรงเรียนในฝัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ และหา รูปแบบนวัตกรรมใหม่สำหรับการบริหารจัดการงานวิชาการ ให้มีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ชยพัทธ์ สุกทน.(2556).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม.

ประเสริฐ เนียมแก้ว นพรัตน์ ชัยเรือง และ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล. (2556) .ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช. (ออนไลน์).

http://journal.up.ac.th/files/journal_issue_list/2212_9.pdf .สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560

ปฐม ปรีบุญฉงกูร .(2553) .ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. (ออนไลน์).

<http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8156/2/Abstract.pd> .สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สารพี อินทรทิตย์. (2549). พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

สุมลพรรณ เกิดโมลี. (2550). การศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช.

อุดม ศรีสวัสดิ์. (2555). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 21. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม.

อำนาจ นาคแก้ว. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาตามหลักพรหมวิหารธรรมกับความพึงพอใจของพนักงานครูเทศบาลในจังหวัดอ่างทอง. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.